

Bryssel 20.6.2022
COM(2022) 313 final

2022/0204 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

Ukrainan lainsäädäntönsä mukaisesti myöntämiä kuljettajan asiakirjoja koskevista erityisistä ja väliaikaisista toimenpiteistä Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyksen johdosta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Venäjän Ukrainaaan 24. helmikuuta 2022 aloittaman hyökkäyksen ensimmäisten kymmenen viikon aikana yli viisi miljoonaa ihmistä on lähtenyt Ukrainasta pakoon aseellista konfliktia ja etsinyt suojaa naapurimaista, pääasiassa Euroopan unionista.¹ EU totesi jo 4. maaliskuuta 2022, että Ukrainasta tulee suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, ja tarjosi näille tilapäistä suojelua². Maaliskuun 4. päivänä 2022 annetussa neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä (EU) 2022/382 vahvistetaan henkilöryhmät, joilla on oikeus tilapäiseen suojeluun tai kansallisen lainsäädännön mukaiseen riittävään suojeluun. Tilapäiseen suojeluun kuuluu oikeus saada oleskelulupa koko suojelun keston ajaksi sekä oikeus päästä muun muassa majoitukseen, kouluihin, terveydenhuoltoon ja työhön. Yhden jäsenvaltion myöntämä oleskelulupa antaa oikeuden matkustaa unionissa 90 päivän ajan 180 päivän ajanjaksolla.

Ajokortti lisää haltijansa liikkumisvapautta ja helpottaa jokapäiväistä elämää, koska se mahdollistaa moottorikäyttöisten ajoneuvojen ajamisen yleisillä teillä. Nykyisessä tilanteessa se edistää tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavien henkilöiden osallistumista taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan uudessa ympäristössään.

Wienissä vuonna 1968 tehdyn tieliikennettä koskevan yleissopimuksen, jäljempänä 'Wienin yleissopimus', 41 artiklan mukaan kukin sopimuspuoli tunnustaa tietyin edellytyksin toisen sopimuspuolen alueella asianmukaisesti myönnettyt kansalliset ja/tai kansainväliset ajoluvat. Ukraina ja 23 jäsenvaltiota ovat ratifioineet Wienin yleissopimuksen ja soveltavat sen määräyksiä keskinäisissä suhteissaan. Espanja ei kuitenkaan ole ratifioinut Wienin yleissopimusta, eivätkä Kypros, Malta ja Irlanti ole sen sopimuspuolia.

Kolmansien maiden ajokorttien tunnustamiseen ja vaihtamiseen liittyvät säännöt ja menettelyt vaihtelevat jäsenvaltioittain riippuen muun muassa niiden kansallisen lainsäädännön erityissäännöksistä tai jäsenvaltioiden ja kyseessä olevan kolmannen maan välisistä voimassa olevista kahdenvälisistä sopimuksista. Niiden henkilöiden osalta, jotka saavat tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua ja joilla on Ukrainan myöntämä voimassa oleva ajokortti, on aiheellista säätää yhdenmukaistetuista puitteista ajokorttien tunnustamiselle unionin alueella niin kauan kuin tilapäinen suojelu kestää.

Tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavien henkilöiden, joilla on Ukrainan myöntämä voimassa oleva ajokortti, olisi pääsääntöisesti voitava käyttää ajokorttiaan EU:n alueella niin kauan kuin tilapäinen suojelu kestää. Suojelun tilapäinen luonne huomioon ottaen ei pitäisi olla tarvetta vaihtaa ukrainalaista ajokorttia jäsenvaltion myöntämään ajokorttiin. Tämä keventää huomattavasti jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten taakkaa, sillä muutoin ne voisivat joutua vaihtamaan miljoonia ukrainalaisia ajokortteja. Lisäksi tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavien henkilöiden ei tarvitsisi välittömästi läpäistä toista teoreettista ja/tai

¹ Lähde: UNHCR (<https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>)

² Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/382, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta, (EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1).

käytännön ajokorttikoetta – usein vieraalla kielellä – ja/tai läpäistä lääkärintarkastuksia jäsenvaltiossa, jossa he oleskelevat tilapäisesti.

Sopimuspuolet voivat tieliikennettä koskevan Wienin yleissopimuksen mukaisesti vaatia, että toisen sopimuspuolen myöntämän ajokortin haltijalla on kotimaisen ajoluvan lisäksi kansainvälinen (yhdenmukaistettuun malliin perustuva) ajokortti. Käytännöt vaihtelevat tältä osin eri jäsenvaltioissa, ja ukrainalaisten ajokorttien haltijoilta vaaditaan usein erityisesti tietyissä jäsenvaltioissa kansainvälinen ajokortti silloin, kun ukrainalainen ajolupa on kirjoitettu ainoastaan kyrillisin kirjaimin, mutta toisissa jäsenvaltioissa tätä ei vaadita. Niin kauan kuin sota Ukrainassa jatkuu, ukrainalaisten ajokorttien haltijoiden on lähes mahdotonta saada ukrainalaisten toimivaltaisten elinten myöntämää kansainvälistä ajokorttia. Henkilöt, jotka saavat tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua, olisi sen vuoksi vapautettava vähintään tilapäisen suojelun ajaksi vaatimuksesta, jonka mukaan heillä on oltava Ukrainan myöntämän ajokortin lisäksi kansainvälinen ajokortti. Näissä poikkeuksellisissa olosuhteissa olisi myös luovuttava vaatimuksesta esittää oikeaksi todistettu käännös ukrainalaisesta ajokortista, koska se voi osoittautua kalliiksi ja aiheuttaa lisäkustannuksia ihmisille, jotka ovat mahdollisesti menettäneet kaikki säästönsä paetakseen maastaan. Lisäksi Euroopan unionissa on vain vähän virallisia kääntäjiä suurten kaupunkien ulkopuolella, ja virallisten käännösten toimittaminen edellyttää usein alkuperäisten asiakirjojen esittämistä henkilökohtaisesti.

Samat näkökohdat pätevät linja-auton- ja kuorma-autonkuljettajien ammattipätevyystodistuksiin. Tällaisten ammattipätevyystodistusten hallinnollinen voimassaoloaika on yleensä enintään viisi vuotta. Tämä perustuu direktiiviin 2003/59/EY³, jonka Ukraina on jo pannut täytäntöön kansainvälisessä liikenteessä toimivien kuljettajien osalta⁴. Tässä tilanteessa Ukrainan sotaa paenneille päteville ammattikuljettajille olisi myönnettävä asianmukainen pääsy harjoittamaan taloudellista toimintaa EU:ssa. Jotta tämän ehdotuksen asiaa koskevat säännökset voidaan panna täytäntöön tehokkaasti ja yhdenmukaisesti, komissio järjestää näkemystenvaihtoja jäsenvaltioiden hyväksymistä kansallisista säännöistä direktiivin 2003/59/EY 11 a artiklan 4 kohdan mukaisesti nimettyjen asiantuntijoiden kanssa.

Kuten EU:n ja Ukrainan solidaarisuuskaistoja koskevassa toimintasuunnitelmassa todetaan, Ukrainasta tulevien ammattikuljettajien työllistymistä Euroopan unionissa olisi helpotettava määrittelemällä erityisiä sääntöjä, jotka koskevat ammattipätevyystodistusten myöntämistä ukrainalaisille ammattikuljettajille. Koska kuorma-autonkuljettajista on yhä enemmän pulaa, EU:n ja Ukrainan vaihtoehtoisia logistisia yhteyksiä ja Ukrainan jatkuvaa pääsyä vientimarkkinoille olisi tuettava Mustanmeren satamien nykyisen saarron jatkuessa.

Ajokortit ja ammatillista pätevyyttä osoittavat todistukset ovat yleensä voimassa rajoitetun ajan. Niin kauan kuin sota Ukrainassa jatkuu, Ukraina ei kuitenkaan todennäköisesti pysty varmistamaan tarvittavaa hallinnollista tukea näiden asiakirjojen uusimiseksi yksittäin. Tässä poikkeuksellisessa tilanteessa Ukrainan hallitus voisi päättää jatkaa näiden asiakirjojen voimassaoloa. Tällaisessa tapauksessa Ukrainan olisi tiedotettava unionille ja jäsenvaltioille

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/59/EY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2003, maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY kumoamisesta (EUVL L 226, 10.9.2003, s. 4).

⁴ Vuonna 2014 tehdyn EU:n ja Ukrainan assosiaatiosopimuksen liitteen XXXII määräysten mukaisesti (EUVL L 161, 29.5.2014, s. 1961–1967). Niiden kuljettajien osalta, jotka harjoittavat ainoastaan kansallista liikennettä Ukrainassa, direktiivi oli tarkoitus panna täytäntöön 1. marraskuuta 2019, mutta täytäntöönpano on viivästynyt.

asianmukaisesti näistä voimassaolon jatkamisista. Jäsenvaltioiden olisi tunnustettava ukrainalaisten ajokorttien voimassaoloajan jatkaminen yli niiden hallinnollisen voimassaoloajan, ainakin tilapäisen suojelun voimassaolon päättymiseen saakka.

Sotaa pakenemisen olosuhteissa tärkeitä asiakirjoja – kuten ajokortteja tai ammattipätevyydistuksia – voi usein kadota tai tulla varastetuiksi tai niitä voi jäädä sota-alueelle ilman mahdollisuutta saada ne viipymättä haltuun sieltä. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus myöntää väliaikaisia ajokortteja, jotka korvaavat alkuperäiset ajokortit tilapäisen suojelun ajan, jollei esimerkiksi todentamisista Ukrainan kansallisessa ajokorttirekisterissä muuta johdu. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten pääsy Ukrainan ajokorttirekisteriin helpottaisi tätä. Ilman mahdollisuutta todentaa siirtymään joutuneiden henkilöiden toimittamien tietojen aitous jäsenvaltioiden olisi kieltäydyttävä myöntämästä tällaisia tilapäisiä kuljettajan asiakirjoja. Ukrainan digitaalisesta muutoksesta vastaavan ministeriön mukaan lähes 5,7 miljoonaa ajokorttia on lisäksi myönnetty mobiilikansalaisportaalin DIIA-sovelluksen kautta. DIIA mahdollistaa sähköisten asiakirjojen myöntämisen ja todentamisen sekä julkisten palvelujen tarjoamisen. Vaikka DIIA-sovellus ei ole syyskuussa 2021 julkaistun mobiiliajokortteja koskevan ISO 18013-5 -standardin mukainen, se tarjoaa mahdollisuuden todentaa tässä asetuksessa tarkoitettua poikkeuksellisen tilanteen kannalta olennaiset ajo-oikeudet.

Tämän asetuksen säännöksillä puututaan poikkeuksellisiin olosuhteisiin ja niissä säädetään poikkeuksista, joita ei pitäisi toistaa tavanomaisissa olosuhteissa. Sen vuoksi on erityisen tärkeää, että tämän asetuksen täytäntöönpanon valvonta ei johda tienkäyttäjien ja jalankulkijoiden vaarantumiseen eli siihen, että EU:n teillä ajaisi kuljettajia, joilla ei ole siihen kelpoisuutta. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi siksi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä petosten ja väärennösten torjumiseksi.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotettavan asetuksen säännökset täydentävät voimassa olevia unionin sääntöjä, jotka koskevat ajokortteja (ajokorteista 20 päivänä joulukuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/126/EY⁵) sekä maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyyttä ja jatkokoulutusta (direktiivi 2003/59/EY). Kummassakaan näistä direktiiveistä ei ole yhteisiä sääntöjä kolmansien maiden myöntämien asiakirjojen tunnustamisesta. Tällaisia yhteisiä puitteita tarvitaan kuitenkin poikkeuksellisessa erityistilanteessa, joka johtuu Venäjän provosoimattomasta ja perusteettomasta hyökkäyksestä Ukrainaa vastaan, koska ne mahdollistavat hallinnollisen lähestymistavan, jolla voidaan minimoida byrokratia ja turvata liikenneturvallisuus kaikkialla unionissa.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tällä ehdotuksella täydennetään siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäistä suojelua koskevia unionin sääntöjä, erityisesti Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteutamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta 4 päivänä maaliskuuta 2022 annettua neuvoston täytäntöönpanopäätöstä (EU) 2022/382⁶, jossa todetaan ensimmäistä kertaa, että unioniin on tullut suuri määrä siirtymään joutuneita henkilöitä, jotka ovat vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteissa ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen

⁵ EUVL L 403, 30.12.2006, s. 18.

⁶ EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1.

edistämiseksi 20 päivänä heinäkuuta 2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/55/EY⁷ mukaisesti joutuneet lähtemään Ukrainasta aseellisen selkkauksen seurauksena. Siirtymään joutuneiden henkilöiden taloudellisen ja yhteiskunnallisen integroitumisen edistämiseksi ehdotuksessa annetaan siirtymään joutuneille mahdollisuus käyttää asiakirjoja, jotka vaaditaan moottoriajoneuvojen kuljettamiseen unionin yleisessä tieverkossa ja kuljettajan ammattitoiminnan harjoittamiseen. Tämä ehdotus sisältää myös eräitä direktiiveihin 2003/59/EY ja 2006/126/EY tehtäviä vähäisiä poikkeuksia, joilla vastataan tilanteesta johtuviin erityistarpeisiin.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISSUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 91 artiklan 1 kohdan c alakohta.

• Toissijaisuusperiaate

Unioni on jo hyväksynyt ajokortteja koskevia lainsäädäntötoimia, jotka koskevat ajokortteja (direktiivi 2006/126/EY) sekä maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyyttä ja jatkokoulutusta (direktiivi 2003/59/EY). Edellä esitetyt muutokset kuuluvat unionille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 91 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla annettuun toimivaltaan. Kyseisen määräyksen mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttavat yhteispäätösmenettelyä noudattaen toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Ehdotetuilla säännöillä pyritään parantamaan tieliikenteen turvallisuutta osana laajempaa liikenneturvallisuuden parantamista sekä varmistamaan Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vuoksi siirtymään joutuneiden henkilöiden taloudellinen ja yhteiskunnallinen integroituminen. Toimenpiteiden tarkoituksena on varmistaa, että tilapäistä suojelua saavilla henkilöillä on vapaus liikkua unionin alueella ajamalla moottorikäyttöisiä ajoneuvoja sekä vapaus työskennellä harjoittamalla ammattikuljettajan toimintaa. Samalla pyritään varmistamaan, että tämä tapahtuu unionissa sovellettavien turvallisuusnäkökohtien ja -vaatimusten mukaisesti.

Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, koska se edellyttää yhdenmukaistettua sääntelykehystä ja koordinoitua Ukrainan sodan aiheuttaman ongelman vuoksi, sillä ongelma vaikuttaa koko Euroopan unioniin. Sen vuoksi tavoite voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla.

• Suhteellisuusperiaate

Tämä unionin toimi on tarpeen, jotta voidaan saavuttaa asiaa koskevassa unionin lainsäädännössä säädettyjen tilapäisen suojelun mekanismien asianmukaista toimintaa koskeva tavoite ottaen huomioon Venäjän Ukrainaan kohdistaman provosoimattoman ja perusteettoman hyökkäyksen laajuus ja vakavuus. Ehdotettu asetus sisältää kohdennettuja väliaikaisia toimenpiteitä, jotka liittyvät tiukasti nykyiseen tilanteeseen ja rajoittuvat siihen, mikä on tarpeen oikeusvarmuuden, tieliikenteen turvallisuuden ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi.

⁷ EUVL L 212, 7.8.2001, s. 12.

- **Toimintatavan valinta**

Ehdotus koskee erityissäännöksiä, jotka vaikuttavat useiden direktiivien soveltamiseen. Ehdotetun säädöksen säännöksiä olisi sovellettava viipymättä ja sellaisinaan, jotta voidaan turvata oikeusvarmuus liikenteenharjoittajille ja muille asianomaisille henkilöille sekä jäsenvaltioiden viranomaisille. Tämän säädöksen olisi sen vuoksi oltava muodoltaan asetus, jota sovelletaan sellaisenaan ja joka ei edellytä saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta, koska tämä ehdotus tarvitaan poikkeuksellisen, väliaikaisen ja kertaluonteisen tapahtuman vuoksi, joka ei liity voimassa olevan lainsäädännön tavoitteisiin.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Asian kiireellisyyden vuoksi sidosryhmien virallista kuulemista ei ole toteutettu. Ajokorttikomitean jäsenten kanssa on kuitenkin käyty neljä epävirallista keskustelua (17. maaliskuuta, 31. maaliskuuta, 13. huhtikuuta ja 12. toukokuuta 2022), joissa käsiteltiin ohimennen myös ammatillista pätevyyttä osoittavia todistuksia.

Nämä keskustelut vahvistivat, että kolmansien maiden myöntämien virallisten ajoasiakirjojen tunnustamiseen sovelletaan erilaisia sääntöjä. Tilanne vaihtelee huomattavasti jäsenvaltiosta toiseen, sillä useimpia asiaan liittyviä näkökohtia säännellään kansallisilla säännöksillä. Tilanteen mittasuhteet ja välittömien toimenpiteiden tarve huomioon ottaen jäsenvaltioiden asiantuntijat ovat pitäneet EU:n toimia tällä alalla tarpeellisina.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Kuten edellä on selostettu, asiantuntijatietoa ei ole voitu kerätä normaalilla tavalla tilanteen kiireellisyyden vuoksi.

- **Vaikutustenarviointi**

Asian kiireellisyyden vuoksi vaikutustenarviointia ei ole tehty. Tällä ehdotuksella ei kuitenkaan muuteta unionin asiaa koskevan lainsäädännön periaatteita ja mekanismeja.

- **Perusoikeudet**

Tämän ehdotuksen tarkoituksena on helpottaa tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavien henkilöiden vapaata liikkumista unionissa.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ei sovelleta.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ei sovelleta.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**Ukrainan lainsäädäntönsä mukaisesti myöntämiä kuljettajan asiakirjoja koskevista erityisistä ja väliaikaisista toimenpiteistä Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyksen johdosta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 91 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁸,ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon⁹,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Venäjän asevoimat käynnistivät 24 päivänä helmikuuta 2022 laajamittaisen hyökkäyksen Ukrainaankohdistamaan useista paikoista Venäjän federaatiosta, Valko-Venäjältä ja niiltä Ukrainan alueilta, jotka eivät ole Ukrainan hallituksen hallinnassa. Sen vuoksi huomattava osa Ukrainan alueesta on nyt aseellisen konfliktin aluetta, jolta on paennut tai pakenee parhaillaan miljoonia ihmisiä.
- (2) Vastauksena tähän provosoimattomaan ja perusteettomaan sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaa vastaan neuvosto on ensimmäistä kertaa todennut, että unioniin on tullut suuri määrä neuvoston direktiivin 2001/55/EY¹⁰ mukaisesti siirtymään joutuneita henkilöitä, jotka ovat joutuneet lähtemään Ukrainasta aseellisen selkkauksen seurauksena. Tämän se totesi täytäntöönpanopäätöksessään (EU) 2022/382¹¹, jossa vahvistetaan siirtymään joutuneiden henkilöiden ryhmät, joilla on oikeus unionissa tilapäiseen suojeluun tai kansallisen lainsäädännön mukaiseen

⁸ EUVL C, [...], s. .

⁹ EUVL C, [...], s. .

¹⁰ Neuvoston direktiivi 2001/55/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2001, vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukottaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi (EYVL L 212, 7.8.2001, s. 12).

¹¹ Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/382, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta, (EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1).

- (3) Ajokortti lisää haltijansa liikkumisvapautta ja helpottaa jokapäiväistä elämää, koska se mahdollistaa moottorikäyttöisten ajoneuvojen ajamisen. Euroopan unioniin sijoittautuneen yrityksen tavara- ja matkustajaliikenteen ammattikuljettajana toimiminen edellyttää ammatillisen pätevyyden osoittavaa todistusta. Vallitsevassa tilanteessa nämä molemmat asiakirjat edistävät tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavien henkilöiden osallistumista taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan uudessa ympäristössään.
- (4) Ukraina on Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisen assosiaatiosopimuksen¹² liitteen XXXII mukaisesti lähentänyt lainsäädäntöään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/59/EY¹³ säännöksiin erityisesti mahdollistaakseen vastaavien ammattipätevyystodistusten myöntämisen kansainvälisessä liikenteessä toimiville linja-auton- ja kuorma-autonkuljettajille.
- (5) Wienissä vuonna 1968 tehdyssä tieliikennettä koskevassa yleissopimuksessa, jäljempänä 'vuoden 1968 tieliikennesopimus', jonka sopimuspuoli Ukraina on, määrätään tietyistä säännöistä, jotka mahdollistavat ajolupien tunnustamisen tietyin edellytyksin, mutta kaikki jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole kyseisen yleissopimuksen sopimuspuolia. Tällä hetkellä ei myöskään ole olemassa yhdenmukaistettuja unionin puitteita kolmansien maiden, kuten Ukrainan, myöntämien ajokorttien tai ammattipätevyystodistusten vaihtamiseksi. Ajokorttien mahdolliseen vaihtamiseen liittyvät vaatimukset vahvistetaan pääasiassa jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä tai kyseessä olevan jäsenvaltion ja Ukrainan välisissä kahdenvälisissä sopimuksissa. Se, että unionin eri jäsenvaltioilla on erityisesti ajokorttien ja ammattipätevyystodistusten tunnustamisen osalta erilaisia vaatimuksia, voi vaikuttaa haitallisesti niiden siirtymään joutuneiden henkilöiden elämään ja vapauksiin, jotka pakenevat Venäjän Ukrainaan kohdistamaa sotilaallista hyökkäystä, aikana, jolloin nämä henkilöt ovat erityisen haavoittuvassa asemassa.
- (6) Tässä tilanteessa on sen vuoksi aiheellista luoda yhteiset unionin puitteet, joita sovelletaan tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavilla henkilöillä olevien Ukrainan myöntämien ajokorttien tunnustamiseen. Jotta voitaisiin keventää jäsenvaltioiden viranomaisille ja tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saaville henkilöille aiheutuvaa rasitetta, Ukrainan kyseisille henkilöille asianmukaisesti myöntämät ajokortit olisi tunnustettava niin kauan kuin heidän tilapäinen suojelunsa kestää ilman, että ajokortin haltijoiden tarvitsee vaihtaa niitä.
- (7) Vuoden 1968 tieliikennesopimuksessa edellytetään, että ajoluvan haltijat esittävät kansainvälisen ajokortin ajo-oikeutensa tunnustamiseksi tietyissä tapauksissa. Heitä voidaan myös vaatia esittämään oikeaksi todistettu käänös ajokortistaan. Nämä vaatimukset muodostavat kohtuuttoman rasitteen Ukrainasta siirtymään joutuneille ihmisille, eikä näitä vaatimuksia monissa tapauksissa todennäköisesti voida noudattaa. Sen vuoksi tällaisten asiakirjojen esittämistä ei pitäisi unionin alueella vaatia

¹² EUVL L 161, 29.5.2014, s. 3.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/59/EY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2003, maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY kumoamisesta (EUVL L 226, 10.9.2003, s. 4).

henkilöiltä, jotka saavat tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua.

- (8) Vaikka Ukraina on jo lähentänyt kansallista lainsäädäntöään direktiiviin 2003/59/EY kansainvälisessä liikenteessä toimivien kuljettajien osalta, ukrainalaisten ammattikuljettajien, jotka haluavat työskennellä unioniin sijoittautuneissa maantiekuljetusyrityksissä, on edelleen saatava jossakin jäsenvaltiossa myönnetty ammattipätevyystodistus. Sen vuoksi jäsenvaltioiden, jotka aikovat myöntää erityisen ammattipätevyystodistuksen henkilöille, jotka saavat tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua ja joilla on Ukrainan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti myöntämä ammattipätevyystodistus, olisi voitava myöntää kyseeseen tuleville henkilöille direktiivissä 2003/59/EY tarkoitettu kuljettajan ammattipätevyyskortti tai merkitä asiaankuuluvaan ajokorttiin erityinen väliaikainen unionin koodi ”95.01”, jotta Ukrainan myöntämän, 2 artiklan b alakohdassa määritellyn ammattipätevyystodistuksen haltijalle voidaan antaa samat oikeudet kuin direktiivin 2003/59/EY 1 artiklassa tarkoitetun kuljetustoiminnan suorittamiseen päteville henkilöille. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi annettava kansallisia sääntöjä, joissa vahvistetaan pakollisen täydentävän koulutuksen ja sitä seuraavan kokeen laajuus ja kesto, jotta voidaan varmistaa, että asianomaiset henkilöt täyttävät direktiivissä 2003/59/EY säädetyt perustason ammattipätevyyttä ja jatkokoulutusta koskevat vaatimukset. Jos ammattipätevyystodistus on ilmoitettu kadonneeksi tai varastetuksi, jäsenvaltioiden olisi ennen ammattipätevyystodistuksen myöntämistä todennettava, myös Ukrainan toimivaltaisilta viranomaisilta, että asianomaisella henkilöllä on Ukrainan myöntämä voimassa oleva ammattipätevyystodistus.
- (9) Koska ajokortit ja ammattipätevyystodistukset ovat yleensä voimassa rajoitetun ajan, ne on uusittava säännöllisesti. Vallitsevassa tilanteessa Ukraina ei pysty hoitamaan tehtäviään normaalisti, minkä vuoksi se ei ehkä pysty uusimaan nykyisiä hallinnollisia asiakirjoja. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi tunnustettava Ukrainan mahdollisesti nyt tai myöhemmin tekemät päätökset niiden ajo-oikeuden osoittavien asiakirjojen uusimiseksi, joiden voimassaolo on päättynyt tai päättyy, niin kauan kuin tilapäinen suojelu kestää. Ukrainan olisi tiedotettava tällaisista päätöksistä asianmukaisesti unionille ja sen jäsenvaltioille.
- (10) Sotaa paetessa ajokortteja voi usein kadota tai tulla varastetuiksi tai niitä voi jäädä sota-alueelle ilman mahdollisuutta saada ne viipymättä haltuun sieltä. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden olisi saatava myöntää tilapäisiä ajokortteja, jotka korvaavat alkuperäiset ajokortit tilapäisen suojelun ajan, edellyttäen, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset pystyvät todentamaan siirtymään joutuneiden henkilöiden toimittamat tiedot esimerkiksi Ukrainan kansallisiin rekistereihin pääsyn avulla. Tällaiset asiakirjat olisi tunnustettava unionissa vastavuoroisesti, eikä niiden hallinnollinen voimassaolo saisi ylittää tilapäisen suojelun kesto.
- (11) Petosten ja väärennösten torjunta on ratkaisevan tärkeää liikenneturvallisuuden ja lainvalvonnan ylläpitämisessä. Tätä varten olisi perustettava koordinoituneita mekanismeja petosten ja väärennösten tehokasta torjuntaa varten osana tämän asetuksen täytäntöönpanoa.
- (12) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unionin olisi toteutettava toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainituissa

artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde

Tässä asetuksessa säädetään erityisistä ja väliaikaisista toimenpiteistä, joita sovelletaan kuljettajan asiakirjoihin, jotka Ukraina on myöntänyt lainsäädäntönsä mukaisesti ja jotka ovat direktiivin 2001/55/EY ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 mukaisesti tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavien henkilöiden hallussa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa ’kuljettajan asiakirjoilla’ tarkoitetaan

- a) Ukrainan myöntämiä ajokortteja, joilla osoitetaan niiden edellytysten täytyminen, joilla kuljettajalla on Ukrainan lainsäädännön mukaan oikeus ajaa;
- b) ammattipätevyystodistuksia, jotka Ukraina on direktiivin 2003/59/EY täytäntöönpanemiseksi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisen assosiaatiosopimuksen 368 artiklan 1 kohdan ja liitteen XXXII nojalla annetun kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti myöntänyt mainitun direktiivin soveltamisalaan kuuluvien maanteiden kansainvälisessä tavara- tai henkilöliikenteessä käytettävien ajoneuvojen kuljettajille.

3 artikla

Ukrainan myöntämien ajokorttien tunnustaminen

1. Ukrainan myöntämät voimassa olevat ajokortit on tunnustettava unionin alueella, kun niiden haltijat saavat tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua direktiivin 2001/55/EY ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 mukaisesti, vähintään siihen asti, kun tilapäinen suojelu päättyy.
2. Jos tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavalla henkilöllä on 1 kohdassa tarkoitettu ajokortti, jäsenvaltiot eivät saa vaatia sen oikeaksi todistettua käännöstä eikä Wienissä vuonna 1968 tehdyn tieliikennettä koskevan yleissopimuksen 41 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kansainvälistä ajokorttia.

4 artikla

Todistukset ammatillisesta pätevyydestä

1. Sellaisen 2 artiklan b alakohdassa määritellyn Ukrainan myöntämän ammattipätevyystodistuksen haltijan pyynnöstä, joka saa tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua direktiivin 2001/55/EY ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 mukaisesti, jäsenvaltio, jossa kyseiselle

todistuksen haltijalle on myönnetty väliaikainen oleskelulupa, tai jäsenvaltio, jossa kyseinen haltija saa riittävää suojelua kansallisen lainsäädännön nojalla, voi

- a) poiketen siitä, mitä direktiivin 2006/126/EY liitteessä I olevassa 12 kohdassa säädetään, merkitä asianomaisen henkilön ajokortin kääntöpuolella olevaan 12 kohtaan erityisen väliaikaisen unionin koodin ”95.01” ja sen voimassaolon päättymispäivän edellyttäen, että kyseisellä henkilöllä on kyseisen jäsenvaltion myöntämä unionin mallin mukainen ajokortti; tai
- b) myöntää kyseiselle henkilölle direktiivin 2003/59/EY 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kuljettajan ammattipätevyyskortin, jonka kääntöpuolella olevaan kenttään 10 on merkitty erityinen väliaikainen unionin koodi ”95.01” ja sen voimassaolon päättymispäivä.

Tällaisia kuljettajan ammattipätevyyskortteja myönnetään ja tällaisiin ajokortteihin tehdään merkintä ainoastaan, jos niiden haltija saa tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua direktiivin 2001/55/EY ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut kuljettajan ammattipätevyyskortit ja ajokortteihin tehty merkintä on tunnustettava vastavuoroisesti unionin alueella. Tällaisten kuljettajan ammattipätevyyskorttien tai tällaisten merkinnöin varustettujen ajokorttien haltijoiden on katsottava täyttävän direktiivin 2003/59/EY 3 artiklassa säädetyn kuljetustoiminnan suorittamisen edellyttämää perustason ammattipätevyyttä koskevan vaatimuksen.
3. Tällaisten kuljettajan ammattipätevyyskorttien tai ajokortteihin merkityn erityisen väliaikaisen unionin koodiin hallinnollinen voimassaoloaika ei saa ylittää direktiivin 2001/55/EY 4 artiklassa tarkoitettua Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun kestoa, asiakirjan haltijan tilapäisen suojelun tai kansallisen lainsäädännön mukaisen riittävän suojelun kestoa eikä ajokortin voimassaoloaikaa sen mukaan, mikä näistä ajankohdista on varhaisin.

Jos tilapäistä suojelua jatketaan direktiivin 2001/55/EY 4 artiklan mukaisesti, sen jäsenvaltion, jossa asiakirjan haltijalle on myönnetty väliaikainen oleskelulupa tai jossa tämä saa kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua, on vastaavasti uusittava 1 kohdan mukaisesti myönnetty asiakirja.

4. Ennen 1 kohdassa tarkoitetun kuljettajan ammattipätevyyskortin myöntämistä tai erityisen väliaikaisen unionin koodin ”95.01” merkitsemistä 1 kohdassa tarkoitettuun ajokorttiin jäsenvaltioiden on vaadittava, että mainitussa kohdassa tarkoitetun ammattipätevyystodistuksen haltija osallistuu pakolliseen täydentävään koulutukseen, jonka päätteeksi suoritetaan koe sen varmistamiseksi, että kuljettajalla on direktiivin 2003/59/EY liitteessä I olevassa 1 kohdassa vaadittu tietotaso.

Pakollisen lisäkoulutuksen kesto saa olla enintään 60 tuntia, ja siihen on sisällyttävä vähintään 10 tuntia direktiivin 2003/59/EY liitteessä I olevan 2 jakson 2.1 kohdassa tarkoitettua henkilökohtaista ajo-opetusta.

Tämän koulutuksen jälkeen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai niiden nimeämän yksikön on teetettävä kuljettajalla kirjallinen tai suullinen koe.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän artiklan mukaisesti hyväksytyistä kansallisista säännöistä ennen 1 kohdassa tarkoitetun kuljettajan ammattipätevyyskortin myöntämistä tai merkinnän lisäämistä ajokorttiin.

5. Jos direktiivin 2001/55/EY ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 mukaista tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavan henkilön 2 artiklan b alakohdassa määritelty ammattipätevyystodistus katoaa tai varastetaan, se jäsenvaltio, jossa kyseiselle henkilölle on myönnetty tilapäinen oleskelulupa tai jossa tämä saa kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua, voi kyseisen henkilön pyynnöstä todentaa, myös Ukrainan toimivaltaisilta viranomaisilta, että kyseisellä henkilöllä on Ukrainan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti myöntämä voimassa oleva ammattipätevyystodistus ja että kyseisellä henkilöllä ei ole toisen jäsenvaltion 1 kohdan mukaisesti merkitsemää tai myöntämää asiakirjaa.

Todentamisen jälkeen asianomainen jäsenvaltio voi myöntää kuljettajan ammattipätevyyskortin tai merkitä ajokorttiin erityisen väliaikaisen unionin koodin ”95.01” 1 ja 2 kohdassa säädettyjä menettelyjä noudattaen.

6. Jäsenvaltiot eivät saa uusia 1 kohdassa tarkoitettua kuljettajan ammattipätevyyskorttia tai merkitä erityistä väliaikaista unionin koodia ”95.01” ajokorttiin, jos sen haltija ei enää saa tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua direktiivin 2001/55/EY ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 mukaisesti.

5 artikla

Ukrainan myöntämien kuljettajan asiakirjojen, joiden voimassaolo on päättynyt, voimassaoloajan jatkaminen

Jos Ukraina tekee päätöksiä myöntämiensä kuljettajan asiakirjojen, joiden voimassaolo on päättynyt, voimassaoloajan jatkamisesta, jäsenvaltioiden on tunnustettava nämä päätökset edellyttäen, että Ukraina ilmoittaa niistä unionille ja sen jäsenvaltioille, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 artiklan soveltamista.

6 artikla

Ukrainan myöntämien ajokorttien katoaminen tai varastaminen

1. Jos henkilö, joka saa tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua direktiivin 2001/55/EY ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 mukaisesti, ilmoittaa ajokorttinsa katoamisesta tai varkaudesta, sen jäsenvaltion, jossa hänelle on myönnetty tilapäinen oleskelulupa tai jossa hän saa kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua, on kyseisen henkilön pyynnöstä todennettava, myös Ukrainan toimivaltaisilta viranomaisilta, kyseisen henkilön Ukrainassa sovellettavan lainsäädännön mukaisesti hankkimat ajo-oikeudet ja se, ettei mikään toinen jäsenvaltio ole jo myöntänyt kyseiselle henkilölle ajokorttia tämän artiklan mukaisesti, erityisesti sen varmistamiseksi, ettei ajokorttia ole rajoitettu tai peruutettu määräajaksi tai kokonaan.
2. Poiketen siitä, mitä direktiivin 2006/126/EY 11 artiklan 6 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi 1 kohdassa tarkoitetun todentamisen jälkeen myöntää asianomaiselle henkilölle saman luokan tai samojen luokkien direktiivin 2006/126/EY liitteessä I esitettyyn unionin malliin perustuvan ajokortin. Tässä tapauksessa ja poiketen siitä, mitä direktiivin 2006/126/EY liitteessä I olevassa 12 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on lisättävä ajokortin kenttään 12 erityinen väliaikainen unionin koodi 99.01, joka tarkoittaa ”erityistä myöntämistä, joka on voimassa ainoastaan tilapäisen suojelun ajan (menetetty tai varastettu ukrainalainen ajokortti)”.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu ajokortti on tunnustettava unionissa vastavuoroisesti. Sen hallinnollinen voimassaoloaika ei saa ylittää Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun direktiivin 2001/55/EY 4 artiklassa tarkoitettua kestoa eikä asiakirjan haltijan tilapäisen suojelun tai kansallisen lainsäädännön mukaisen riittävän suojelun kestoa sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on aikaisin.

Jos tilapäistä suojelua jatketaan direktiivin 2001/55/EY 4 artiklan mukaisesti, sen jäsenvaltion, jossa asiakirjan haltijalle on myönnetty väliaikainen oleskelulupa tai jossa tämä saa kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua, on vastaavasti uusittava 2 kohdan mukaisesti myönnetty ajokortti.

4. Jos 1 kohdassa tarkoitettu todentaminen ei ole mahdollista, asianomainen jäsenvaltio ei saa myöntää 2 kohdassa tarkoitettua ajokorttia. Tässä tapauksessa jäsenvaltio voi myöntää asianomaiselle henkilölle yksinomaan sen alueella voimassa olevan ajokortin kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, eikä tällainen ajokortti saa olla direktiivin 2006/126/EY liitteessä I olevan mallin mukainen.
5. Jäsenvaltiot eivät saa uusia 2 kohdassa tarkoitettua ajokorttia, jos sen haltija ei enää saa täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 mukaista tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua.

7 artikla

Petosten ja väärennösten ehkäisy

Jäsenvaltioiden on tätä asetusta soveltaessaan käytettävä kaikkia asianmukaisia keinoja ehkäistäkseen ja torjuakseen kuljettajan asiakirjoja koskevia petoksia ja väärennöksiä, muun muassa tarkistamalla kyseisiin asiakirjoihin liitetyt oikeudet.

Jäsenvaltiot eivät saa soveltaa tämän asetuksen säännöksiä Ukrainan sähköisessä muodossa myöntämiin kuljettajan asiakirjoihin, jos ne eivät pysty todentamaan niiden aitoutta, eheyttä ja voimassaoloa.

8 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

1. Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
2. Tämän asetuksen soveltaminen päättyy sitä päivää seuraavana päivänä, jona direktiivin 2001/55/EY 4 artiklassa tarkoitettua Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun soveltamisaika on mainitun direktiivin 6 artiklan mukaisesti päättynyt.
3. Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja